

POSTANOWIENIE

30 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 30 maja 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa K.K.

przeciwko X.Y.

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę,

na skutek wystąpienia przez Sąd Okręgowy w Katowicach

postanowieniem z 2 kwietnia 2025 r., I C 1315/24,

o przekazanie do sądu równorzędnego,

**odmawia przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 2 kwietnia 2025 r. Sąd Okręgowy w Katowicach, na podstawie art. 44¹ § 2 k.p.c., wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu sprawy z powództwa K.K. przeciwko X.Y. o ochronę dóbr osobistych i zapłatę. Sąd wskazał, że pozwanym w sprawie jest sędzia Sądu Apelacyjnego w Katowicach - sądu hierarchicznie wyższego wobec właściwego do rozpoznania Sądu Okręgowego w Katowicach. Zdaniem występującego Sądu z tego powodu zarówno w subiektywnych odczuciach strony, jak i opinii publicznej mogą powstać wątpliwości co do faktu, że wydawane orzeczenia wolne są od pozaprocesowych wpływów i nie są podyktowane innymi, niż te które wynikają z materiału dowodowego i przepisów prawa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecnictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że potrzeba przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu na podstawie art. 44¹ k.c. może zachodzić, gdy sprawa prowadzona jest przeciwko sędziemu danego sądu. Okoliczność pozwania w danej sprawie sędziego lub pracownika sądu właściwego powinna przemawiać za rozważeniem przez sąd rozpoznający powództwo okoliczności faktycznych w aspekcie ewentualnego wystąpienia w trybie art. 44¹ k.p.c., jednak o potrzebie wystąpienia do Sądu Najwyższego powinno decydować występowanie innych, szczególnych - czyli o kwalifikowanym charakterze - okoliczności uzasadniających zagrożenie dobra wymiaru sprawiedliwości, w szczególności społeczny odbiór sądu jako organu bezstronnego. Gdyby bowiem intencją ustawodawcy było zastosowanie art. 44¹ k.p.c. do wszystkich spraw, w których pozwano sędziego lub pracownika sądu właściwego, wprowadziłby takie rozwiązanie wprost, podobnie jak uczynił to w kolejnym art. 44² k.p.c. (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 maja 2020 r., II CO 106/20, niepubl.).

W przedmiotowej sprawie jako okoliczność uzasadniająca przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi wskazany został fakt, że pozwanym jest sędzia sądu hierarchicznie przełożonego. Zdaniem Sądu Najwyższego nie jest to okoliczność wystarczająca w przedmiotowej sprawie do zastosowania art. 44¹ k.p.c. Brak powodów do stwierdzenia, że w sprawie jest zagrożona wewnętrzna sfera bezstronności właściwego sądu. Również wzgląd na zewnętrzny aspekt bezstronności sądu, oceniany z punktu widzenia opinii publicznej, na który powołano się w wystąpieniu, nie przemawia za jego zasadnością. Obawa wystąpienia w opinii społecznej przekonania, że sprawa nie zostanie w tym sądzie bezstronnie rozpoznana musi być realna, a nie hipotetyczna (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 maja 2020 r., V CO 1/20, niepubl.). Nadużywanie instytucji przekazywania sprawy do sądu równorzędnego z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości może bowiem prowadzić do osłabienia zaufania obywateli do wymiaru sprawiedliwości. W orzecnictwie Sądu Najwyższego zwrócono uwagę, że w szczególności pochapne sięganie do art. 44¹ k.p.c. w sprawach będących przedmiotem debaty publicznej i środowiskowej, w których stronami są osoby znane lub pełniące funkcje publiczne, w tym sędziowie, nie służy

autorytetowi wymiaru sprawiedliwości. Może go natomiast osłabiać, wywołując wrażenie zwątpienia we własne kompetencje, podatności na wpływy lub dążenia do odsuwania od siebie spraw trudnych i niewygodnych z racji funkcji pełnionych przez uczestników postępowania czy zainteresowania opinii publicznej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 marca 2020 r., IV CO 44/20, niepubl.). Odnosząc się do klauzuli generalnej dobra wymiaru sprawiedliwości należy w konsekwencji rozsądnie ocenianić odbiór bezstronności sądu w danej sprawie i w danej społeczności (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 maja 2020 r., II CO 106/20, niepubl.).

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przekazania sprawy.

(K.L.)

[a.ł]